

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
INFORMACIJOS IR KOMUNIKACIJOS DEPARTAMENTO
TYRIMŲ SKYRIUS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel.: (0 5) 209 6170 / (0 5) 209 6185
El. p.: tyrimai@lrs.lt; info@lrs.lt; ikd@lrs.lt www.lrs.lt/info

Analitinė apžvalga
25/26

2025-03-06

**Lietuvos Respublikos Seimo prioritetiniai darbai teisėkūros srityje
(2024–2028 m. kadencija, II (pavasario) sesija)**

Turinys

Ižanga	1
TEISĖKŪROS PRIORITETAI	4
I. Aplinkos apsauga, teritorijų planavimas, žemės ūkis	4
II. Mokesčiai, biudžetas, finansai, auditas	5
III. Ekonomika, verslas, energetika, transportas	6
IV. Europos Sąjungos teisės harmonizavimas, užsienio politika	7
V. Nacionalinis saugumas	9
VI. Socialinė apsauga ir darbas	10
VII. Sveikatos apsauga.....	11
VIII. Švietimas, mokslas, kultūra, sportas	11
IX. Teisė ir teisėtvara	12
X. Žmogaus teisių apsauga.....	13
XI. Valstybės valdymas	14

Ižanga

2025 m. kovo 10 d. Lietuvos Respublikos Seimas renkasi į 2024–2028 m. kadencijos II (pavasario) sesiją. Pateikiama svarbiausių sesijos darbų programai teikiamų teisės aktų projektų apžvalga.

Teisė, valstybės valdymas, viešasis administravimas

Seimo statuto pakeitimų projektais siekiama keisti Seimo statute nurodytų išeitinių išmokų mokėjimo tvarką, sugriežtinti Seimo narių atsakomybę už nedalyvavimą Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose, taip pat siūloma įtvirtinti, kad Seimo nariui, be svarbios pateisinamos priežasties

nedalyvavusiam Seimo, taip pat komiteto ar komisijos, kurių narys jis yra, posėdžiuose, to mėnesio atlyginimas mažinamas po 5 proc. už kiekvieną praleistą posėdį.

Lietuvos Respublikos Seimo laikinųjų tyrimų komisijų įstatymo bei Seimo statuto pakeitimų tikslas – tobulinti Seimo laikinųjų tyrimo komisijų veiklos reglamentavimą, atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo doktriną bei įvertinant praktikoje kylančius klausimus, problemas.

Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo pakeitimų projektas parengtas siekiant suvienodinti Seimo rinkimų apygardų sudarymo sąlygas Lietuvoje ir užsienyje.

Seimo nutarimo dėl Lietuvos Respublikos pirmininkavimo ES Tarybai 2027 m. sausio 1 – birželio 30 dienomis projektas rengiamas atsižvelgiant į tai, kad Lietuvai pirmininkaujant Europos Sąjungos Tarybai 2027 m. pirmąjį pusmetį, Lietuvos Respublikos Seimas turės atlikti ES Tarybai pirmininkaujančios valstybės parlamento funkcijas, ir siekiant užtikrinti deramą atstovavimą Lietuvos Respublikos interesams ES ir narystės teisių bei pareigų ES įgyvendinimą.

Nacionalinis saugumas, gynyba

Lietuvos kariuomenės Rūdninkų karinio poligono įstatymo pakeitimais numatyta nustatyti išimtis teisiniam reglamentavimui, siekiant skubos tvarka įgyvendinti Vokietijos Federacinės Respublikos pateiktus poreikius dėl geležinkelio infrastruktūros, būtinus Vokietijos ginkluotųjų pajėgų brigados nuolatiniam buvimui Lietuvoje.

Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros (...) ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymo projektu, siekiant išvystyti Lietuvos kariuomenės pajėgumus, siūloma patikslinti nuolatinę principinę kariuomenės struktūrą, didinti įstatyme nustatytą bendrą profesinės karo tarnybos karių ribinį skaičių ir vyr. karininkų bei generolų / admirolų ribinį skaičių.

Žvalgybos įstatymo pakeitimais numatoma sudaryti galimybes operatyviau veikti ir reaguoti į besikeičiančias aplinkybes ir kylančius iššūkius, kad būtų užkardytos grėsmės nacionaliniam saugumui, atnaujinti žvalgybos pareigūnams ir darbuotojams taikomų apribojimų sąrašą ir kt.

Ekonomika, energetika, verslas

Kelių fondo įstatymo projekto tikslas – užtikrinti tvarų finansavimą valstybinės reikšmės keliams, sustiprinti tvarų kelių finansavimo modelį.

Kelių transporto kodekso pakeitimais siekiama užtikrinti tvarų ir sistemingą susisiekimą tarp savivaldybių.

Elektros energetikos įstatymo pakeitimais numatoma užtikrinti visuomeninį tiekimą pažeidžiamiesiems ir mažai elektros energijos suvartojantiems vartotojams.

Investicijų įstatymo pakeitimais, siekiant gerinti investicinę aplinką, siūloma numatyti lankstesnius terminus įgyvendinant stambių projektų investicijų sutartis.

Įstatymo „Dėl smulkiojo ir vidutinio verslo ombudsmeno instituto steigimo“ projekto nuostatomis planuojama skirti specialų asmenį (verslo ombudsmeną), tirsiantį smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų skundus dėl valstybės ir (arba) savivaldybės institucijų, įstaigų pareigūnų ar valstybės ir savivaldybės įmonių darbuotojų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, taip pat dėl galimo klaidingo teisės aktų, reglamentuojančių smulkiojo ir vidutinio verslo veiklos sąlygas, taikymo, kai dėl to gali būti nepagrįstai varžoma verslo veiklos laisvė.

Finansai, mokesčiai

Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektu numatyta užtikrinti biudžeto pajamų, reikalingų valstybės gynybai, surinkimą bei užtikrinti didesnę savivaldybių finansinį savarankiškumą.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimais numatyta užtikrinti biudžeto pajamų, reikalingų valstybės gynybai, surinkimą bei gyventojų gaunamų didesnių pajamų apmokestinimo progresyvumą.

Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo pakeitimais siekiama patobulinti Lietuvos fiskalinės valdysenos sistemą, įskaitant skaitines ir procedūrines fiskalinės drausmės taisykles.

Socialinės apsauga ir darbas

Vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindų įstatymo projektu siūloma nustatyti vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindus, o vyresnio amžiaus žmonių politikos įgyvendinimą reglamentuoti kaip valstybinę funkciją.

Pensijų kaupimo įstatymo nauja redakcija siūloma pradėti pensijų kaupimo sistemos pertvarką ir įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2024 m. nutarimą, numatant galimybę dalyviui nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime išimtiniais atvejais, atlikti kitus pakeitimus, kuriais siekiama didinti sistemos lankstumą ir patrauklumą.

Socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimais siekiama, kad pensijos gavėjui, deklaravusiam išvykimą iš Lietuvos ir išvykusiam į užsienį, norint tęsti senatvės pensijos gavimą be pertraukos, neberekės papildomai kreiptis į atsakingą už pensijas įstaigą dėl jos mokėjimo atnaujinimo.

Asmens su negalia teisių apsaugos įstatymo pakeitimais numatyta tobulinti dalyvumo nustatymo sistemą – o šiuo metu veikianti nepilnai atspindi asmenų sergančių „nematomomis“ ligomis, todėl tokie asmenys negauna jiems būtinų socialinių paslaugų ir susiduria su kitomis problemomis.

Darbo kodekso ir Atmintinų dienų įstatymo pakeitimais siekiama atmintiną Sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną – įtraukti į Darbo kodekse esantį švenčių dienų, kuriomis paprastai nedirbama, sąrašą. Taip siekiama labiau įprasminti 1991 m. sausio 13-osios įvykių atminimą ir Laisvės gynėjų auką Lietuvai.

Sveikatos apsauga

Sveikatos draudimo įstatymo projektu siekiama nustatyti, kad numatyto masto sveikatos priežiūrą užtikrina, t. y. turi pirmumo teisę sudaryti sutartis dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo PSDF biudžeto lėšomis, valstybės ir savivaldybių viešosios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, o tiek, kiek jos to padaryti negali – privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos.

Sveikatos sistemos įstatymo pakeitimais numatoma užtikrinti, kad valstybės laiduojamos (nemokamos), t. y. iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų finansuojamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, būtų teikiamos nemokamai ir už šias paslaugas iš pacientų nebūtų reikalaujama papildomo mokesčio. Taip pat siekiama mažinti administracinę naštą gydytojams, kartu didinant ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pakeitimais siūloma keisti teisinį reglamentavimą ir vėlinti tabako gaminių įsigijimo ir vartojimo amžių iki 21 metų. Toks reguliavimas turėtų reikšmingą teigiamą poveikį visuomenės sveikatai, padėtų sumažinti rūkymo sukeltų ligų ir ankstyvų mirčių skaičių bei reikšmingas sveikatos sistemos išlaidas, sumažintų tabako gaminių patekimą į mokyklas ir prieinamumą paaugliams ir kt.

Švietimas, kultūra

Profesinio mokymo įstatymo pakeitimais siekiama įteisinti, kad valstybinėse ir savivaldybių profesinio mokymo mokyklose mokomoji kalba yra lietuvių kalba, bei numatyti atvejus, kada galimas mokymas ir kitomis kalbomis.

Švietimo įstatymo pakeitimų projekto tikslas – apibrėžti Kultūros pasą, nustatyti jo paskirtį, įgyvendinimo principus ir aprėptį.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo naujos redakcijos projektu siekiama stiprinti nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą ir mažinti korupcijos riziką.

Žmogaus teisės

Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų už seksualinio pobūdžio veikas, padarytas prieš vaikus, kontrolės ir prevencijos įstatymo, Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro įstatymo projektų tikslas – sustiprinti prevencines priemones, kurios užkardys kelių seksualiniams nusikaltimams. Principinės nuostatos – nusikaltusių asmenų, išėjusių į laisvę, stebėseną ir jų kontrolės mechanizmo sukūrimas, registro sukūrimas. Tokių registrų sukūrimas stiprina socialinį saugumo jausmą bei leidžia imtis individualių priemonių žmonių, kuriems gresia tokių nusikaltimų pavojus, apsaugai.

Pelno nesiekiančių organizacijų nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo projektu siekiama sudaryti sąlygas pelno nesiekiančioms organizacijoms, kurių nekilnojamasis turtas buvo nacionalizuotas SSRS okupacijos metais, atkurti nuosavybės teises į šį turtą. Lietuvai 1990 m. kovo 11 d. atkūrus nepriklausomybę sovietų okupacinio režimo neteisėtai nusavinto turto grąžinimas teisėtiems savininkams buvo įvykdytas tik iš dalies.

Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo pakeitimais siūloma plėsti asmenų, turinčių teisę gauti Laisvės gynėjo statusą, ratą.

Aplinkos apsauga, teritorijų planavimas

Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimais siekiama mažinti administracinę naštą verslui vykdant atliekų tvarkymą, užtikrinant atliekų tvarkytojų kompetenciją. Tikimasi, kad pakeitimai paskatins didesnę atliekų perdirbimą ir prevenciją.

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo projektu siūloma papildyti ir finansuoti savivaldybių vykdomas aplinkos apsaugos priemones, numatant galimybę finansuoti saulės šviesos energijos elektrinių, jų technologinių įrenginių įsirengimą ar saulės elektrinių, jų technologinių įrenginių dalies iš saulės elektrinių parkų įsigijimą.

Žemės įstatymo pakeitimais siekiama patikslinti įstatymo 29 straipsnio nuostatas, kad neliktų prieštaros Lietuvos Respublikos Konstitucijai, patikslinti įstatymų projektų nuostatas, siekiant teisinio aiškumo ir užtikrinti sklandų institucijų funkcijų vykdymą, nuoseklų teisės aktų taikymą ir aiškinimą, ir kt.

Seimo II (pavasario) sesijoje prioritetiniai taip pat yra įstatymų projektai, susiję su **Europos Sąjungos teisės aktu nuostatu perkėlimu ar įgyvendinimu**. Vienas svarbiausių projektų, susijusių su Europos Komisijos paklausimu dėl atitikties ES teisei, yra praėjusios kadencijos Seimo IX (rudens) sesijos metu nepriimtas **Miškų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas**, kurio tikslas – numatyti gamtos vertybių apsaugai palankią miškininkystę, rezervinių miškų įtraukimą į kompleksinę miškų ūkio veiklą, atsižvelgiant į klimato kaitos ir biologinės įvairovės iššūkius.

Prioritetiniais taip pat laikytini įstatymų projektai, susiję su pradėta ES teisės pažeidimo procedūra, t. y. **Transporto veiklos pagrindų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, Kelių fondo įstatymo projektas, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo, Aplinkos apsaugos įstatymo ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimų įstatymų** projektai.

Apžvalga parengta pagal Lietuvos Respublikos Seimo komitetų biurų ir Seimo komisijų pateiktą informaciją apie II (pavasario) sesijos prioritetinę veiklą.

TEISĖKŪROS PRIORITETAİ

I. Aplinkos apsauga, teritorijų planavimas, žemės ūkis

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo Nr. IX-1607 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-115 ir jį lydintysis Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 11 straipsnio 1 dalies pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-

116. Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo (toliau – SAARPI) projektu siūloma papildyti ir finansuoti savivaldybių vykdomas aplinkos apsaugos priemones, numatant galimybę finansuoti saulės šviesos energijos elektrinių, jų technologinių įrenginių įsirengimą ar saulės elektrinių, jų technologinių įrenginių dalies iš saulės elektrinių parkų įsigijimą. Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo (toliau MVGIĮ) projektu siūloma, kad mokestis už valstybinius gamtos išteklius, išskyrus mokestį už medžiojamųjų gyvūnų išteklius, būtų įskaitomas: 60 proc. – į valstybės biudžetą, 40 proc. – į savivaldybės, kurios teritorijoje išgaunami gamtos ištekliai, biudžetą ir naudojamas SAARP finansuoti (dabar įskaitos – atitinkamai 80 proc. ir 20 proc.). Pakeitus įstatymų nuostatas dėl finansavimo, savivaldybės galės didinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį Lietuvos vidaus energijos gamyboje ir galutiniame energijos suvartojimo balanse, taip mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro importo ir didinant vietinės elektros energijos gamybos pajėgumus. Numatant papildomą galimybę finansuoti atsinaujinančius išteklius, bus siekiama tarptautinių rodiklių, gerinama aplinkos būklė ir taupomi gamtos ištekliai.

Žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 22, 23, 29, 32, 34, 35, 37, 40, 41, 43, 45, 47, 55, 56, 64, 66 straipsnių ir VI-1 skyriaus pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-60 ir jį lydintieji teisės aktai. Siūlomais įstatymų pakeitimų projektais siekiama patikslinti Žemės įstatymo 29 straipsnio nuostatas, kad neliktų prieštaros Lietuvos Respublikos Konstitucijai; suderinti Administracinių nusižengimų kodekso, Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo ir Žemės įstatymo nuostatas; patikslinti įstatymų projektų nuostatas, siekiant teisinio aiškumo ir užtikrinti sklandų institucijų funkcijų vykdymą, nuoseklų teisės aktų taikymą ir aiškinimą ir kt.

Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (nereg.) ir jo lydimasis Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projektas. Siekiama žemės ūkio ir maisto ūkio politiką pripažinti viena iš svarbiausių nacionalinį saugumą užtikrinančių Lietuvos vidaus politikos dalių, o žemės ūkio ir maisto ūkio sektorius pripažinti nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbiais ūkio sektoriais ir nustatyti ūkinės veiklos sritis, kurios laikomos nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbių žemės ūkio ir maisto ūkio sektorių dalimi.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 10 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3452(2). Pateikti šią įstatymo pataisą paskatino visuomenės reakcija į aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teisę sulaikyti, tikrinti transporto priemones dėl taršos ir panaikinti privalomosios techninės apžiūros dokumentų galiojimą. Siūloma, kad ir aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai specialių reidų metu turėtų teisę stabdyti, tikrinti M3, N1, N2, N3 klasių transporto priemones bei panaikinti šių klasių motorinių transporto priemonių ir (ar) priekabų privalomosios techninės apžiūros dokumentų galiojimą. Projektu taip pat siūloma atsisakyti prievolės aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnams tikrinti M1 ir M2 klasių transporto priemones bei panaikinti jų privalomosios techninės apžiūros dokumentų galiojimą, kadangi šių klasių transporto priemonių srautai viešajame eisme yra didžiausi, o jų patikra reikalauja didžiausio dėmesio ir laiko resursų.

II. Mokesčiai, biudžetas, finansai, auditas

Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 32, 371, 38, 39, 401, 48, 612, 71, 88, 100, 108, 140, 141, 148, 155 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 372, 615 ir 616 straipsniais įstatymo projektas ir lydimasis įstatymo projektas (nereg.). Numatyta perkelti Direktyvos (ES) 2023/2226 dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje nuostatas, kad Valstybinė mokesčių inspekcija iš kriptoturto paslaugų teikėjų gautų informaciją apie jų kriptoturto naudotojus. Šia informacija Valstybinė mokesčių inspekcija keisis su kitomis valstybėmis, tai sudarys prielaidas užtikrinti su kriptoturto sandoriais susijusių mokestinių prievolių vykdymą.

Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Užtikrinti biudžeto pajamų, reikalingų valstybės gynybai, surinkimą bei užtikrinti didesnę savivaldybių finansinį savarankiškumą.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-107 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Užtikrinti biudžeto pajamų, reikalingų valstybės gynybai, surinkimą bei gyventojų gaunamų didesnių pajamų apmokestinimo progresyvumą.

Nacionalinio plėtros banko įstatymo Nr. XIV-3098 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir lydimasis įstatymo projektas (nereg.). Numatyta didinti nacionalinio plėtros banko UAB ILTE (NPB) veiklos efektyvumą ir plėtrą, įtvirtinti papildomas NPB teises ir detalizuoti esamą teisinį reguliavimą, taip prisidedant prie finansiškai gyvybingų ir efektyvių investicijų, valstybės ekonominės, socialinės ir regionų plėtros ir nacionalinio saugumo užtikrinimo.

Muitinės įstatymo Nr. IX-2183 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai. Siekiama optimizuoti Lietuvos Respublikos muitinės organizacinę struktūrą – Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pavaldžias muitinės įstaigas prijungti prie Muitinės departamento ir pakeisti Muitinės departamento pavadinimą į Lietuvos muitinę. Siekiama, kad vietoj aštuonių juridinių asmenų (muitinės įstaigų) veiktų vienas juridinis asmuo – Lietuvos muitinė su nauja patvirtinta struktūra, kuri atliktų visas muitinei priskirtas funkcijas.

Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) ir lydimieji įstatymų projektai (nereg.). Siūloma pertvarkyti valstybės įmonę Turto banką į akcinę bendrovę Turto banką, sudaryti teisinę prielaidas centralizuoto nekilnojamojo turto plėtrai ir tobulinti esamą teisinį reguliavimą, kad būtų išspręstos pastebėtos valstybės turto valdymo problemos.

Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XII-1289 pakeitimo konstitucinio įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai (nereg.). Siekiama patobulinti Lietuvos fiskalinės valdysenos sistemą, įskaitant skaitines ir procedūrines fiskalinės drausmės taisykles, ir tai suderinti su ES ekonominės valdysenos sistemos peržiūros metu atnaujintų ES Stabilumo ir augimo pakto reglamentų Nr. 2024/1263 ir Nr. 2024/1264 nuostatomis.

Įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymo Nr. XIV-2811 2, 4, 16, 17, 19, 20, 23, 31, 32, 36, 37 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Tikslas – užtikrinti visišką 2021 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2021/2101/ES nuostatų perkėlimą, kad trečiosios valstybės pagrindinės patronuojančiosios įmonės pelno mokesčio informacijos ataskaita būtų prieinama visuomenei, ir patikslinti nuostatas dėl konsoliduotųjų ataskaitų informacijos tvarumo klausimais (ne)rengimo.

Seimo nutarimo „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ projektas Nr. XVP-105, kuriuo siūlytina pavesti Valstybės kontrolei iki 2025 m. rugsėjo 1 d. atlikti valstybinį auditą, įvertinant viešosios įstaigos „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“ 2021–2024 metų veiklą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

III. Ekonomika, verslas, energetika, transportas

Kelių fondo įstatymo projektas (nereg.) ir lydimasis įstatymo projektas. Tikslas – užtikrinti tvarų finansavimą valstybinės reikšmės keliams, sustiprinti tvarų kelių finansavimo modelį.

Kelių transporto kodekso 4, 7, 82, 11, 13, 16, 171, 18, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.) ir lydimieji įstatymų projektai. Siekiama užtikrinti tvarų ir sistemingą susisiekimą tarp savivaldybių. Siūloma sudaryti teisinę prielaidas savivaldybėms bendrai veikti teikiant keleivių vežimo viešąsias paslaugas vietinio susisiekimo maršrutuose, sudaryti sąlygas administruoti viešųjų paslaugų teikimą kelių savivaldybių bendrai įsteigtoms įstaigoms, pašalinti teisinio reguliavimo spragas ir prieštaravimus, apsunkinančius viešųjų keleivių vežimo paslaugų teikimą vietinio ir tolimojo susisiekimo maršrutuose ir kt.

Geležinkelių transporto kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir taikymo įstatymo Nr. IX-2152 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (nereg.) ir lydimieji įstatymų projektai. Siekiama

išspręsti praktikoje identifikuotas geležinkelių infrastruktūros ir geležinkelių paslaugų įrenginių, kaip valstybės turto, valdymo problemas, nustatyti papildomus geležinkelių transporto rinkos reguliuotojo veiklos finansavimo šaltinius, pakeisti naudojimosi viešąja geležinkelių infrastruktūra apmokestinimo sistemos nustatymo tvarką, reglamentuoti kontaktinio geležinkelių tinklo valdytojo ir nepriklausomo elektros energijos tiekėjo tarpusavio santykius.

Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 42, 43, 60 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Numatoma užtikrinti visuomeninį tiekimą pažeidžiamiesiems ir mažai elektros energijos suvartojantiems vartotojams, nustatyti, kada naujas elektros vartotojas turės pasirinkti nepriklausomą elektros energijos tiekėją, detalizuoti nuostatas, susijusias su vartotojo duomenų atskleidimu nepriklausomiems tiekėjams.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 22 ir 221 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama peržiūrėti Baltijos jūroje plėtojamų atsinaujinančios energijos elektrinių konkursų vykdymo procedūras ir sąlygas, siekiant užtikrinti, kad konkursų rezultatai kuo mažiau paveiktų elektros kainas vartotojams.

Gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 2, 131, 20, 37, 38, 49 ir 57 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-118. Siekiama perkelti ES direktyvos (ES) 2023/1791 nuostatas, mažinant biurokratinę naštą ES šalyse registruotiems gamtinių dujų biržų operatoriams, norintiems ateiti į Lietuvos rinką ir vykdyti biržos operatoriaus veiklą. Numatyta suvienodinti naujų gamtinių dujų vartotojų prijungimo nuostatas su šiuo metu galiojančiomis naujų elektros vartotojų prijungimo nuostatomis, pakoreguoti prijungimo prie dujų skirstymo sistemos kainodarą taip, kad naujų dujų vartotojų prijungimas prie tinklo nedidintų kaštų visiems likusiems vartotojams.

Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 1, 2, 10, 156, 157 ir 158 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-94. Siekiant gerinti investicinę aplinką, siūloma numatyti lankstesnius terminus įgyvendinant stambių projektų investicijų sutartis, tais atvejais, kai dėl nuo investuotojų nepriklausančių objektyvių priežasčių stambus projektas negali būti pradėtas įgyvendinti laiku ir sudaryti sąlygas investuotojams įgyvendinti stambius projektus pagal stambaus projektų investicijų sutartis.

Investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 pakeitimo įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai (nereg.). Projektais numatoma mažinti administracinę ir biurokratinę naštą ir nustatyti, kad ekonomiką transformuojantiems stambiems projektams žemės naudojimo paskirties keitimo, kiti sklypo paruošimo statyboms ir su statybų vykdymu susiję procesai taptų paprastesni ir operatyvesni.

Įstatymo „Dėl smulkiojo ir vidutinio verslo ombudsmeno instituto steigimo“ projektas (nereg.) ir lydimieji įstatymų projektai. Planuojama skirti specialų asmenį (verslo ombudsmeną), tirsiantį smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų skundus dėl valstybės ir (arba) savivaldybės institucijų, įstaigų pareigūnų ar valstybės ir savivaldybės įmonių darbuotojų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, taip pat dėl galimo klaidingo teisės aktų, reglamentuojančių smulkiojo ir vidutinio verslo veiklos sąlygas, taikymo, kai dėl to gali būti nepagrįstai varžoma verslo veiklos laisvė.

IV. Europos Sąjungos teisės harmonizavimas, užsienio politika

Miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XIVP-3933 ES. Tikslas – numatyti gamtos vertybių apsaugai palankią miškininkystę, rezervinių miškų įtraukimą į kompleksinę miškų ūkio veiklą, atsižvelgiant į klimato kaitos ir biologinės įvairovės iššūkius. Siekiama suderinti su miškais susijusias ekonomines, ekologines ir socialines visuomenės reikmes ir užtikrinti miškų potencialo plėtrą; pagerinti naujų savaiminių miškų, genetinių išteklių apsaugą ir atkurtų miškų kokybę; perkelti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 63 ir 65 straipsnius. Projektas yra susijęs su Europos Komisijos (toliau – EK) paklausimu dėl atitikties ES teisei. Gautas EK paklausimas (administracinis laiškas).

Transporto veiklos pagrindų įstatymo Nr. I-1863 pakeitimo įstatymo projektas ir lydinčysis įstatymo projektas (nereg.). Tikslas – perkelti 1992 m. gruodžio 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 92/106/EEB nustatytą kombinuotojo vežimo sąvoką, 2015 m. balandžio 29 d.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2015/719 nustatytą įvairiarūšio krovinių vežimo sąvoką, 2023 m. lapkričio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2023/2661 nuostatas dėl susietojo ir automatizuoto judumo, užsakomųjų judumo programėles, viešojo transporto ir daugiarūšio transporto į nacionalinę teisę. Progresuojanti ES teisės pažeidimo procedūra (pagrįsta nuomonė).

Kelių fondo įstatymo projektas (nereg.) ir lydintysis įstatymo projektais. Siekiama užtikrinti tvarų finansavimą valstybinės reikšmės keliams, perkelti 2022 m. vasario 24 d. direktyvą (ES) 2022/362 (kiek tai susiję su transporto priemonių apmokestinimu už naudojimąsi tam tikra infrastruktūra) į nacionalinę teisę ir sustiprinti tvarų kelių finansavimo modelį. Progresuojanti ES teisės pažeidimo procedūra (pagrįsta nuomonė).

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 13, 28, 31, 32, 57, 58, 64, 71, 711, 72, 74, 75, 77, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 881, 891, 92, 97, 98, 106, 117, 118 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 712, 741 ir 883 straipsniais įstatymo projektas Nr. XVP-120 ES. Siekiama tinkamai perkelti Direktyvą (ES) 2020/285 dėl specialios mažosioms įmonėms skirtos schemos ir dėl administracinio bendradarbiavimo bei keitimosi informacija tinkamo specialios mažosioms įmonėms skirtos schemos taikymo stebėsenos tikslais (tikimasi, kad didės apmokestinamųjų asmenų konkurencingumas ir bus gerinama smulkiojo verslo tarpvalstybinės prekybos sąlygos); Direktyvą (ES) 2022/542 dėl pridėtinės vertės mokesčio tarifų. Pradėta ES teisės pažeidimo procedūra (2 oficialūs pranešimai).

Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 15, 19, 19-1, 19-2, 55 ir 56 straipsnių pakeitimo ir papildymo 15-1 straipsnių įstatymo projektas Nr. XIVP-4298 ES ir lydintysis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 2, 3, 8 ir 11 straipsnių ir įstatymo 1, 2 priedų pakeitimo įstatymo projektas XIVP-4298 – XIVP-4299 ES. Skirtas tinkamai perkelti Direktyvą 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo Reglamentą (ES) 2024/1252 dėl saugaus ir tvaraus ypatingos svarbos žaliavų tiekimo užtikrinimo sistemos. Pradėta ES teisės pažeidimo procedūra (oficialus pranešimas).

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 131, 14, 141, 151, 16, 19, 20, 201, 202, 22, 221, 23, 28, 29, 30, 31, 37, 38, 391, 393, 395, 396, 45, 46, 48, 49, 51, 55, 57, 59, 60, 63, 64, 65 straipsnių, septintojo skirsnio pavadinimo, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 11, 397, 481, 482, 581 straipsniais įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai Nr. XIVP-4238 – XIVP-4243. Tikslas – tinkamai perkelti Direktyvą (ES) 2023/2413 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją; Rekomendaciją (ES) 2024/1343 dėl greitesnio leidimų atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir susijusios infrastruktūros projektams išdavimo procedūrų paspartinimo; Direktyvą (ES) 2024/1711 dėl Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo. Pradėta ES teisės pažeidimo procedūra (oficialus pranešimas).

Aukščiau išvardinti penki įstatymų projektai yra susiję su pradėta ES teisės pažeidimo procedūra.

Seimo nutarimo dėl Lietuvos Respublikos pirmininkavimo ES Tarybai 2027 m. sausio 1 – birželio 30 dienomis projektas (nereg.). Projektas rengiamas atsižvelgiant į tai, kad Lietuvai pirmininkaujant Europos Sąjungos Tarybai 2027 m. pirmąjį pusmetį, Lietuvos Respublikos Seimas turės atlikti ES Tarybai pirmininkaujančios valstybės parlamento funkcijas, ir siekiant užtikrinti deramą atstovavimą Lietuvos Respublikos interesams ES ir narystės teisių bei pareigų ES įgyvendinimą.

Asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 1 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-4205. Siūloma nustatyti aiškesnę ir efektyvesnę diplomatų ir kitų valstybės tarnautojų dalyvavimo Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) atrankose į pareigas laikinai priimtiems tarnautojams statusu tvarką, atitinkančią EIVT organizuojamos atrankos principus. Atsižvelgiant į EIVT padėtį ES institucinėje sąrangoje, EIVT veiklos ir personalo sudėties bei atrankos specifiką, projektu siūloma nustatyti, kad valstybės tarnautojų (diplomatų ir, atskirais atvejais, kitų statutinių ir karjeros valstybės tarnautojų) delegavimui į EIVT laikinai priimtų tarnautojų statusu netaikomos tam tikros Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas

įstatymo nuostatos, sunkinančios delegavimo į EIVT procesą taip, kad beveik neįmanoma jo taikyti delegavimo į laikinai priimtų tarnautojų pareigas atvejais.

Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-4249 ir lydintieji įstatymų projektai. Siūloma spręsti tam tikrus diplomatinio pašto klausimus, delegavimo į tarptautines institucijas laikotarpį prilyginti diplomatų rotacijos laikotarpiui, išplėsti galimybes vidurinio lygmens diplomatomams, kurie grįžta iš rotacijos, grįžti į lygiavertes, o ne į žemesnes pareigas, įvedant vyresniojo patarėjo pareigybę Užsienio reikalų ministerijoje, spręsti diplomatų vertinimo klausimus, sudaryti vienodas galimybes apmokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas už savarankiškai įmokas mokančių ar turinčių mokėti diplomatų, karių, žvalgybos pareigūnų, tarnaujančių užsienyje, sutuoktinius, nustatyti galimybę diplomatomui savo prašymu būti perkeltam į žemesnes pareigas.

Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 6, 49, 50 straipsnių pakeitimo ir papildymo 48(1), 48(2) straipsniais įstatymo projektas Nr. XIVP-3500(3). Daug diskusijų viešojoje erdvėje sukėlęs diplomatinio atstovų skyrimo procesas pareikalavo teisėkūrinių pakeitimų ir detalesnio procedūrų reglamentavimo įstatyme. Įstatymo projekte detalizuojama kandidato į diplomatinio atstovo pareigas atrankos Užsienio reikalų ministerijoje tvarka, numatomi atrankos skelbimo terminai ir pretendentams keliama reikalavimai. Projektu siūloma detaliau reglamentuoti diplomatinio atstovo kandidatūros svarstymo Seimo Užsienio reikalų komitete procesą, kartu įstatyme numatant išankstinę kandidatūros suderinimo pareigą iki jos pateikimo komitetui. Tam, kad paskirtasis naujas diplomatinis atstovas galėtų tinkamai pasirengti savo funkcijų vykdymui, išmokti užsienio kalbą, detaliau susipažinti su šalies, į kurią skiriamas, politikos, tradicijų, kultūros ir kitais aspektais, taip pat, kad turėtų laiko išspręsti savo ir šeimos buitį ir gyvenimo užsienyje klausimus, projekte numatoma, kad naujas diplomatinis atstovas skiriamas į pareigas likus ne mažiau kaip 6 mėnesiams iki pareigas einančio diplomatinio atstovo funkcijų vykdymo pabaigos. Įstatyme siūloma aiškiai reglamentuoti, kad diplomatinis atstovas dirbti į diplomatinę atstovybę paprastai skiriamas 4 metų, bet ne ilgesniam kaip 5 metų laikotarpiui.

V. Nacionalinis saugumas

Lietuvos kariuomenės Rūdninkų karinio poligono įstatymo Nr. XIV-1015 3 straipsnio, 7 straipsnio III skirsnio pavadinimo pakeitimo ir įstatymo papildymo 81 straipsniu įstatymo projektas (nereg.). Siekiama nustatyti išimtis teisiniam reglamentavimui, siekiant skubos tvarka įgyvendinti Vokietijos Federacinės Respublikos pateiktus poreikius dėl geležinkelio infrastruktūros, būtinus Vokietijos ginkluotųjų pajėgų brigados nuolatiniam buvimui Lietuvoje; sudaryti sąlygas žemės sklypus išnuomoti kitiems subjektams statybos laikotarpiui, kai tai būtina įgyvendinant valdžios ir privataus subjekto partnerystės sutartį.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. gruodžio 21 d. nutarimo Nr. XIV-2434 „Dėl Lietuvos Respublikos karinių vienetų, karių ir civilių krašto apsaugos sistemos tarnautojų dalyvavimo tarptautinėse operacijose“ pakeitimo“ projektas (nereg.). Plečiant karinį bendradarbiavimą su Lietuvos strategine sąjungininke Vokietijos Federacine Respublika, tikslinga skirti Lietuvos karius į Vokietijos karinio vieneto, dalyvaujančio NATO vadovaujamoje tarptautinėje operacijoje Kosovo Respublikoje, sudėtį. Nutarimo projekte siūloma šį skaičių padidinti nuo 5 iki 60.

Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-2709 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiant išvystyti Lietuvos kariuomenės pajėgumus, siūloma patikslinti nuolatinę principinę kariuomenės struktūrą (patikslinti pėstininkų divizijos struktūrą, įtraukti į principinę kariuomenės struktūrą kitus junginio ir dalinio sąvokas atitinkančius karinius vienetus, taip pat suteikti junginiams, daliniams naujus

pavadinimus). Siekiant užtikrinti tinkamą Lietuvos kariuomenės vienetų sukomplektavimą kariniu personalu ir sustiprinti profesinės karo tarnybos vadovaujančios grandies kompetencijas siūloma didinti įstatyme nustatytą bendrą profesinės karo tarnybos karių ribinį skaičių ir vyr. karininkų bei generolų / admiralų ribinį skaičių.

Žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 2, 7, 9, 11, 13, 18, 19, 24, 37, 40, 43, 45, 50, 53, 55, 60, 641, 69, 70 ir 71 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Siekiama sudaryti galimybes operatyviau veikti ir reaguoti į besikeičiančias aplinkybes ir kylančius iššūkius, kad būtų užkardytos grėsmės nacionaliniam saugumui, atnaujinti žvalgybos pareigūnams ir darbuotojams taikomų apribojimų sąrašą, suvienodinti žvalgybos pareigūnų, tarnaujančių pagal žvalgybos pareigūno sutartis ir tarnaujančių pagal profesinės karo tarnybos sutartis, garantijas, susijusias su materialinių pašalpų skyrimu ir kt.

VI. Socialinė apsauga ir darbas

Vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindų įstatymo projektas Nr. XIVP-3989 ir lydinčysis įstatymo projektas. Siūloma nustatyti vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindus, o vyresnio amžiaus žmonių politikos įgyvendinimą reglamentuoti kaip valstybinę funkciją: apibrėžti svarbiausias su vyresnio amžiaus žmonėmis susijusias sąvokas, vyresnio amžiaus žmonių politikos tikslus ir uždavinius, įteisinti visuomeninės patariamosios institucijos Vyresnio amžiaus žmonių reikalų tarybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos veiklą bei savivaldybėse veikiančias vyresnio amžiaus žmonių reikalų tarybas ir kt.

Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija). Siūloma pradėti pensijų kaupimo sistemos pertvarką ir įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2024 m. kovo 7 d. nutarimą Nr. KT21-N3/2024, numatant galimybę dalyviui nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime išimtiniais atvejais, atlikti kitus pakeitimus, kuriais siekiama didinti sistemos lankstumą ir patrauklumą.

Socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 41 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-107. Projektas parengtas siekiant, kad pensijos gavėjui, deklaravusiam išvykimą iš Lietuvos ir išvykusiam į užsienį, norint tęsti senatvės pensijos gavimą be pertraukos, neberekės papildomai kreiptis į atsakingą už pensijas įstaigą dėl jos mokėjimo atnaujinimo. Šiuo metu, pateikus išvykimo deklaraciją, pensijos mokėjimas Lietuvoje yra automatiškai stabdomas, o kai kuriais atvejais – net nutraukiamas. Kol tvarkomas piliečio prašymas dėl pensijos mokėjimo tęstinumo, asmuo negauna pensijos iki šešių mėnesių, dėl ko laikinai netenka pragyvenimo šaltinio. Be to, asmeniui praleidus nustatytą kreipimosi terminą, pensija gali būti išmokama tik už pastaruosius 12 mėnesių, todėl dalis lėšų prarandama, nors Konstitucijoje įtvirtintas nuosavybės neliečiamumo principas.

Asmens su negalia teisių apsaugos įstatymo Nr. I-2044 ir jį lydinčių teisės aktų pakeitimai (nereg.). Šiuo metu veikianti dalyvumo nustatymo sistema nepilnai atspindi asmenų sergančių „nematomomis“ ligomis (pavyzdžiui, sergant kraujo sistemos ligomis, tam tikromis onkologinėmis ligomis ir t. t.) būklę. Atsakant į klausimyno klausimus, šių asmenų dalyvumas nustatomas didesnis, nei turėtų būti, todėl tokie asmenys negauna jiems būtinų socialinių paslaugų ir susiduria su kitomis problemomis.

Darbo kodekso 123 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-97 ir jį lydintis Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-98. Projektais siekiama atmintiną Sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną – įtraukti į Darbo kodekse esantį švenčių dienų, kuriomis paprastai nedirbama, sąrašą. Taip siekiama labiau įprasmiti 1991 m. sausio 13-osios įvykių atminimą ir Laisvės gynėjų auką Lietuvai, sudarant Lietuvai žmonėms, ypatingai jaunimui, didesnes galimybes nedarbo dieną apsilankyti Sausio 13-osios įvykių minėjimuose, labiau pažinti tautos istorinius įvykius ir jų dalyvius.

VII. Sveikatos apsauga

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 pakeitimo įstatymo projektas ir jį lydintieji įstatymų projektai. Siekiama nustatyti, kad numatyto masto sveikatos priežiūrą užtikrina, t. y. turi pirmumo teisę sudaryti sutartis dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo PSDF biudžeto lėšomis, valstybės ir savivaldybių viešosios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, o tiek, kiek jos to padaryti negali – privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos.

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 11 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir jį lydintieji įstatymų projektai. Siekiama užtikrinti, kad valstybės laiduojamos (nemokamos), t. y. iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų finansuojamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, būtų teikiamos nemokamai ir už šias paslaugas iš pacientų nebūtų reikalaujama papildomo mokesčio.

Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 26 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir jį lydintieji įstatymų projektai. Siekiama mažinti administracinę naštą gydytojams, kartu didinant ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą. Numatoma panaikinti pareigą laikinojo asmens nedarbingumo ekspertizę vykdyti gydytojų konsultacinei komisijai ir įteisinti galimybę pirmas dvi ligos dienas nedarbingumo pažymėjimų neišduoti. Siekiant užtikrinti operatyvią ir optimaliai išdėstytą būtiną gyvybei gelbėti medicininę pagalbą, numatyti įmonių ir įstaigų pareigą viešose vietose įrengti automatinis defibriliatorius, kurių išdėstymo kriterijus nustatytų sveikatos apsaugos ministras.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 1, 3, 14, 15, 16, 161, 17, 18 ir 19 straipsnių pakeitimo projektas XIVP-3985(2) (kartu Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 77, 170 ir 492 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3987(2)). Dabartinis įstatymu leidžiamas tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių (elektroninių cigarečių) (toliau visi – tabako gaminiais) įsigijimo ir vartojimo amžius Lietuvoje kaip ir daugelyje šalių yra 18 metų. Įstatymų projektais siūloma keisti teisinį reglamentavimą ir vėlinti tabako gaminių įsigijimo ir vartojimo amžių iki 21 metų. Toks reguliavimas turėtų reikšmingą teigiamą poveikį visuomenės sveikatai, padėtų sumažinti rūkymo sukeltų ligų ir ankstyvų mirčių skaičių bei reikšmingas sveikatos sistemos išlaidas, sumažintų tabako gaminių patekimą į mokyklas ir prieinamumą paaugliams ir kt. Pavėlinus tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių vartojimo amžių iki 21 metų, tikėtina, kad būtų labiau apsaugota visuomenės sveikata, sumažintas rūkymo paplitimas visoje visuomenėje, užtikrinta esminė pažanga kovoje su vėžiu, priartėta prie Europos Parlamento ir Europos Komisijos Europos kovos su vėžiu plane numatyto tikslo Europos Sąjungoje iki 2040 m. sumažinti rūkančių tabaką populiacijoje iki 5 proc.

VIII. Švietimas, mokslas, kultūra, sportas

Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 papildymo 131 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-2651(2). Projekto tikslas – įteisinti, kad valstybinėse ir savivaldybių profesinio mokymo mokyklose mokomoji kalba yra lietuvių kalba, bei numatyti atvejus, kada galimas mokymas ir kitomis kalbomis.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 2 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 17^a straipsniu įstatymo projektas. Projekto tikslas – apibrėžti Kultūros pasą, nustatyti jo paskirtį, įgyvendinimo principus ir aprėptį, kitus aktualius šios priemonės įgyvendinimo aspektus, t. y. numatyti jo vietą Lietuvos Respublikos švietimo sistemos sandaroje.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XIVP-4207 ir lydintieji teisės aktų projektai. Siekiama stiprinti nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą ir mažinti korupcijos riziką – aiškiai atskirti tvarkybos, statybos ir prevencinės priežiūros darbus, panaikinti dviejų leidimų sistemą, optimizuoti už paveldo apsaugą atsakingų institucijų funkcijas, sukurti vieno langelio principu veikiančią administracinių paslaugų derinant projektus ir išduodant leidimus teikimo sistemą.

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Siekiama aiškiau reglamentuoti senaties taikymo tvarką Žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimams, remiantis suformuota teismų praktika. Šis pakeitimas prisidėtų prie didesnio teisinio apibrėžtumo ir padėtų sumažinti nepagrįstų skundų bei ginčų skaičių teismuose.

Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Siekiama stiprinti kovos su autorių teisių pažeidimais mechanizmus, užtikrinti efektyvesnę turimų finansinių išteklių paskirstymą autorių teisių apsaugai bei didinti kūrėjams skiriamą kompensacinį atlyginimą.

IX. Teisė ir teisėtvara

Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 V skyriaus pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3767. Siekiama atsisakyti ministerijoms nebūdingų, su valstybės politikos formavimu nesusijusių funkcijų, jas siūlant perduoti ministrui pavestose valdymo srityse veikiančioms įstaigoms. Paminėtina, kad 2016 m. Valstybės kontrolės atlikto valstybinio audito ataskaitoje Nr. VA-P-40-1-12 buvo atkreiptas dėmesys bei pateiktos rekomendacijos efektyvinti Teisingumo ministerijos atliekamų funkcijų, susijusių su Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo taikymu, ir svarstyti galimybę jas perduoti kitoms politikos neformuojančioms institucijoms, todėl parengtas šio įstatymo projektas ir Fondo vykdytojo funkcijos bus perduodamos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 155 straipsnio pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-182 ir Lietuvos Respublikos Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 155 straipsnio pakeitimo“ projektas Nr. XVP-37. Projektais siekiama keisti Seimo statuto 155 straipsnyje nurodytą išeitinių išmokų mokėjimo tvarką, kai Seimo nario įgaliojimai nutrūksta Konstitucijos 63 straipsnio 1 punkte numatytu atveju, ir asmuo nėra išrenkamas Seimo nariu kitai kadencijai. Tuo pačiu siekiama išvengti situacijų, kai asmuo kiek vėliau vėl tampa Seimo nariu (pavyzdžiui, kuriam nors išrinktam Seimo nariui neprisiekus ar atsisakius mandato), o jam būna išmokėta visa išeitinė išmoka.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto I-399 11 ir 151 straipsnių pakeitimo“ projektas Nr. XIIP-4750(2). Siūloma sugriežtinti Seimo narių atsakomybę už nedalyvavimą Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose. Taip pat siūloma įtvirtinti, kad Seimo nariui, be svarbios pateisinamos priežasties nedalyvavusiam Seimo, taip pat komiteto ar komisijos, kurių narys jis yra, posėdžiuose, to mėnesio atlyginimas mažinamas po 5 procentus už kiekvieną praleistą posėdį.

Lietuvos Respublikos Seimo laikinųjų tyrimų komisijų įstatymo Nr. VIII-1102 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-4051 (nauja redakcija) ir Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 25, 73, 75 ir 76 straipsnių pakeitimo“ projektas Nr. XIVP-4185. Projektų tikslas – tobulinti Seimo laikinųjų tyrimo komisijų veiklos reglamentavimą, atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo doktriną bei įvertinant praktikoje kylančius klausimus, problemas.

Administracinių nusižengimų kodekso 241, 248, 249, 250, 252, 255, 608 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-4020. Projektas yra lydimasis įstatymų projektų pakete, parengtame atsižvelgiant į 2023 m. liepos 12 d. patvirtintą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/1542 dėl baterijų ir baterijų atliekų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB bei Reglamentas (ES) 2019/1020 ir panaikinama Direktyva 2006/66/EB; į poreikį mažinti administracinę naštą verslui vykdant atliekų tvarkymą, užtikrinant atliekų tvarkytojų kompetenciją; į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos informaciją apie problemines praktikoje susiklostančias situacijas, su kuriomis susiduria taikydama MATĮ ir Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nuostatas, susijusias su mokesčio už aplinkos teršimą, kuris apskaičiuotas pritaikius didesnę tarifą, administravimu, taip pat apie šiais klausimais formuojamą teismų bei ikiteisminius ginčus nagrinėjančių institucijų praktiką; į įmonių,

organizacijų ir Aplinkos ministerijos specialistų identifikuotus teisinio reguliavimo, nustatančio reikalavimus komunalinių atliekų, gaminių (alyvos, transporto priemonių ir apmokestinamųjų gaminių (padangų, vidaus degimo variklių išsiurbiamo oro, tepalų ar degalų filtrų arba jų dalių ir komponentų, autotransporto priemonių amortizatorių, neįeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir akumuliatorių), elektros ir elektroninės įrangos, įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir akumuliatorių) ir pakuočių atliekų tvarkymui, trūkumus ir (ar) netikslumus, sąlygojančius nepakankamai efektyviai veikiančią komunalinių atliekų, gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemas. Projekto tikslas – suderinti ANK vartojamas sąvokas, nustatyti adekvačias sankcijas už įstatymais reglamentuojamus pakuočių apskaitos tvarkymo, elektros ir elektroninės įrangos apskaitos tvarkymo, alyvos apskaitos tvarkymo pažeidimus ir kitus, su apmokestinamųjų gaminių ir (ar) įeinančių į kito gaminio sudėtį baterijų ir (ar) akumuliatorių apskaitos pažeidimus.

Rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo Nr. XIV-1381 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-93. Įstatymo projektas parengtas siekiant suvienodinti Seimo rinkimų apygardų sudarymo sąlygas Lietuvoje ir užsienyje. Šiuo metu galiojantis įstatymas leidžia kurti rinkimų apygardas užsienyje, tačiau jų sudarymo tvarka nėra tokia pati kaip Lietuvoje. Projektu siūloma nustatyti vienodą apygardų dydžio skaičiavimo metodiką – taikyti 0,9 vidutinių rinkėjų skaičiaus ribą visoms vienmandatėms apygardoms, t. y. pašalinti galiojančio įstatymo trūkumus ir užtikrinti vienodas sąlygas visiems rinkėjams.

X. Žmogaus teisių apsauga

Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų už seksualinio pobūdžio veikas, padarytas prieš vaikus, kontrolės ir prevencijos įstatymo projektas Nr. XIVP-2784(6). Principinės šio įstatymo nuostatos – nusikaltusių asmenų, išėjusių į laisvę, stebėsena ir jų kontrolės mechanizmo sukūrimas, prevencijos priemonių, t. y. Lietuvos Respublikos asmenų, įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų už seksualinio pobūdžio veikas, padarytas prieš vaikus, registro sukūrimas. Įstatymo projekto uždaviniai: 1) nustatyti įtariamųjų, kaltinamųjų ar nuteistųjų už nusikalstamas veikas seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, padarytas prieš vaikus, taip pat už padarytas nusikalstamas veikas dėl vaiko išnaudojimo pornografijai, pelnymosi iš nepilnamečio asmens prostitucijos, nepilnamečio asmens įtraukimo į prostituciją, vaiko pirkimo arba pardavimo Registro steigimo ir jo veiklos pagrindus, 2) reglamentuoti Seksualinių nusikalstamų veikų rizikos žemėlapiu viešo skelbimo sąlygas, 3) prevencijos priemonių, skirtų pagalbai vaikams, nukentėjusiems nuo seksualinio smurto, numatymas.

Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro įstatymo Nr. XI-1053 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3058(2). Sunkiausias uždavinys – išspręsti galimą konfliktą tarp nusikaltusiojo teisės apsaugoti savo asmens duomenis ir privatumą bei poreikio užtikrinti potencialių jo aukų saugumą pastarųjų naudai. Tokių registrų sukūrimas stiprina socialinį saugumo jausmą bei leidžia imtis individualių priemonių žmonių, kuriems gresia tokių nusikaltimų pavojus, apsaugai. Įstatymo tikslas – sustiprinti prevencines priemones, kurios užkardys kelią seksualiniams nusikaltimams. Tai sustiprins valstybės vaidmenį užkertant kelią nusikaltimams ir saugantis socialiai žalingų veiksmų. Įstatymas palengvins tam tikrų valstybės organų ir institucijų bylose priimtų sprendimų, nuosprendžių (ypač baudžiamųjų) vykdymo procesą. Viena iš principinių nuostatų – nusikaltusių asmenų, išėjusių į laisvę, stebėsena ir jų kontrolės mechanizmo sukūrimas.

Pelno nesiekiančių organizacijų nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo projektas Nr. XIVP-3526. Šiuo įstatymo projekto siekiama sudaryti sąlygas pelno nesiekiančioms organizacijoms, kurių nekilnojamasis turtas buvo nacionalizuotas SSRS okupacijos metais, atkurti nuosavybės teises į šį turtą. Lietuvai 1990 m. kovo 11 d. atkūrus nepriklausomybę sovietų okupacinio režimo neteisėtai nusavinto turto grąžinimas teisėtiems savininkams buvo įvykdytas tik iš dalies: restitucijos teisė suteikta fiziniams asmenims, religinėms bendruomenėms ir žydų bendruomenėms. Vis dėlto, į šias kategorijas nepatenkantiems juridiniams asmenims, tarp jų ir daugumai pelno nesiekiančių organizacijų, veikusių tarpukario laikotarpiu ir

tęsiančių savo veiklą atkurtoje nepriklausomoje Lietuvoje, tokia teisė suteikta nebuvo, išskyrus Lietuvos šaulių sąjungą. Įstatymo projekto iniciatoriai laikosi nuomonės, jog šiandien būtina išplėsti sovietinės okupacijos laikotarpiu neteisėtai nacionalizuoto nekilnojamojo turto restituciją, kad šia teise galėtų pasinaudoti ir ilgametės pelno nesiekiančios organizacijos, kurios veikė tarpukario nepriklausomoje Lietuvoje ir tęsia savo veiklą šiandien.

XI. Valstybės valdymas

Vietos savivaldos įstatymo 25 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-55. Projektu siūloma panaikinti nuostatas, kad mero potvarkiai skelbiami savivaldybės interneto svetainėje. Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, projektu siūlomų nuostatų priėmimas gali turėti antikorupcinio požiūriu neigiamą rezultatą, kadangi išplėstų su mero sprendimais susijusių korupcijos rizikos veiksnių pasireiškimą tikimybę. Antikorupcinio vertinimo išvadoje STT taip pat nurodė, kad projektas turės neigiamos reikšmės Įstatyme nustatyto vietos savivaldos veiklos viešumo ir skaidrumo principo įgyvendinimui.

Gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Tikslas – sudaryti kuo palankesnes ir operatyvesnes sąlygas surastų palaikų identifikavimui.

Viešųjų pirkimo įstatymo Nr. I-1491 71 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Tikslas – numatyti galimybę Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui būtinus mokslinių archeologinių tyrimų paslaugų ir darbų pirkimus vykdyti taikant supaprastintą pirkimo būdą.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Tikslas – įteisinti paminklų, atminimo ženklų ir kitų su laisvės kovomis susijusių objektų tvarkymu ir priežiūra.

Draudimo propaguoti totalitarinius, autoritarinius režimus ir jų ideologijas įstatymo projektas (nereg.). Tikslas – išspręsti dėl įstatymo taikymo iškylančias problemas, kurios nėra tinkamai teisiškai reglamentuotos.

Laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymo Nr. XIV-389 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XVP-96. Siūloma plėsti asmenų, turinčių teisę gauti Laisvės gynėjo statusą, ratą.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 pakeitimo įstatymo projektas (nereg.). Tikslas – peržiūrėti visas Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro funkcijas ir valdymo struktūras, jas papildyti ir pakoreguoti.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo Nr. VIII-238 5, 6, 7, 8 straipsnių pakeitimo ir 11 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas (nereg.). Siūloma aiškiau reglamentuoti LGGRTC valdymo struktūrą, padidinti sprendimų priėmimo efektyvumą ir stiprinti Centro gebėjimą vykdyti savo pagrindines funkcijas. Centro taryba taptų kaip kolegialaus priežiūros organas, kadangi dabar galiojančiame įstatyme Taryba yra kolegialus Centro valdymo organas, o tai iš esmės nederą su Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo reguliavimu ir kuria dvivaldystę. Taip pat siūloma atsisakyti Centro biudžetinės įstaigos Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo, aukų rėmimo ir įamžinimo fondo. Ši nauja viešoji įstaiga (Vyriausybės įgaliota įstaiga, kaip numatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. spalio 30 d. nutarime Nr. 912 „Dėl sutikimo pertvarkyti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo, aukų rėmimo ir įamžinimo fondą į viešąją įstaigą ir valstybės turto investavimo ir įgaliojimų suteikimo“) iš esmės dubliuoja Centro funkcijas.

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento

Tyrimų skyriaus patarėja

Dalia Juknevičiūtė

Tel. (0 5) 209 6185, el. p. dalia.jukneviute@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija. Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2025